

LAPORAN KES:

Akmar binti Aminuddin

lwn.

Amanah Raya Berhad

[Dalam Mahkamah Tinggi Syariah Selangor di Shah Alam, Selangor Darul Ehsan, Saman No.: 10400-099-0350-2012 (Y.A Tuan Mohamed Fouzi bin Mokhtar, S.M.S., HMTS) 13 Rabiul Akhir 1433H bersamaan 05 November 2012]

Undang-Undang Pentadbiran Agama Islam - Bidangkuasa Mahkamah Mendengar Tuntutan Wasiat Wajibah - Seksyen 61 - Enakmen Undang-Undang Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003.

Undang-Undang Wasiat Orang Islam - Wasiat Wajibah - Perbezaan teks Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris - Perkataan kanak-kanak dalam teks Bahasa Melayu dan grandchildren dalam Bahasa Inggeris - Kaedah Mentafsirkan Statut - Seksyen 27 - Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999.

Undang-Undang Wasiat Orang Islam - Wasiat Wajibah - Perbezaan teks Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris - Perkataan kanak-kanak dalam teks Bahasa Melayu dan grandchildren dalam Bahasa Inggeris - Teks Sahih yang dipakai - Seksyen 27 - Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999

Undang-Undang Wasiat Orang Islam - Wasiat Wajibah - Perbezaan teks Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris - Perkataan kanak-kanak dalam teks Bahasa Melayu dan grandchildren dalam Bahasa Inggeris - Samada satu kesilapan gubalan - Seksyen 27 - Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999.

Fakta Kes

[1] Plaintif dalam kes ini cucu kepada si mati iaitu Allahyarham Meor Ahmad bin Meor Yusof @ Yusof yang telah meninggal dunia pada 13.12.2009. Bapa Plaintif, (Allahyarham Aminuddin bin Meor Ahmad) iaitu anak lelaki kepada si mati telah meninggal dunia pada 2.1.1999 iaitu 10 tahun lebih awal sebelum kematian si mati. Plaintif adalah merupakan cucu perempuan

daripada anak lelaki Si Mati dan semasa kematian datuk Plaintiff, Plaintiff dan adik beradiknya masing-masing berumur seperti berikut:

1. Akmar binti Aminuddin berumur 43 tahun 2 bulan 1 hari;
 2. Azmir bin Aminuddin berumur 40 tahun 9 bulan 15 hari;
 3. Azlin binti Aminuddin berumur 31 tahun 10 bulan 19 hari; dan
 4. Azrul bin Aminuddin berumur 30 tahun 4 bulan 1 hari.
- [2] Selain Plaintiff, Allahyarham datuk Plaintiff ada meninggalkan ahli waris lain yang berhak terhadap harta pusaka tersebut yang terdiri daripada seorang isteri yang bernama Rubiah, Seorang Anak Lelaki (AL) yang bernama Aminurrashid bin Meor Ahmad dan seorang Anak Perempuan (AP) yang bernama Adilah binti Meor Ahmad. Plaintiff telah menuntut bahagiannya daripada harta peninggalan Si Mati melalui konsep Wasiat Wajibah di bawah Seksyen 27 Enakmen Wasiat Orang-Orang Islam (Selangor) 1999. Pada 14.05.2012, Mahkamah telah mengarahkan pihak-pihak untuk menfailkan hujahan masing-masing berkaitan kekeliruan pemakaian istilah 'cucu' dan 'kanak-kanak' sepertimana yang terkandung dalam peruntukan Seksyen 27 Enakmen Wasiat Orang Islam (Selangor) 1999.
- [3] Plaintiff memfailkan permohonan ini di Mahkamah pada 28.09.2010 dan Saman dan Pernyataan Tuntutan tersebut telah disampaikan secara ke diri kepada Responden pada 16.11.2010 juga jam lebih kurang 5.30 petang. Semasa prosiding Pengurusan Kes pada 13.09.2011, Mahkamah mendapati satu isu telah timbul di dalam kes ini iaitu samada Plaintiff mempunyai *locus standi* untuk membuat tuntutan ini memandangkan di dalam subseksyen 27 (2) dan subseksyen (3) Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999 menggunakan perkataan 'kanak-kanak' yang menunjukkan seolah-olah hanya kepada kanak-kanak sahaja. Mahkamah telah mengarahkan kedua-dua pihak untuk mengemukakan hujahan lisan bagi isu di atas kepada Mahkamah ini pada 17.11.2011.

Diputuskan

SETELAH MAHKAMAH meneliti Saman dan Pernyataan Tuntutan, DAN SETELAH mendengar Hujahan Lisan Plaintiff dan Defendan SERTA Hujahan Bertulis Pihak-Pihak MAKA Mahkamah berpuashati dan memerintahkan seperti berikut:

1. Mahkamah memerintahkan Saman dan Pernyataan Tuntutan Plaintiff ditolak dan dibatalkan.

Peguam Syarie

1. Peguam Plaintiff : Dr. Zulqarnain bin Ahmad dari Tetuan Termizi & Co.
2. Peguam Defendan : Encik Ahmad Badri bin Idris dari Tetuan Ram Reza & Muhamad.

Perundangan Yang Dirujuk

1. Perlembagaan Persekutuan (Perkara 152).
2. Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri Selangor Tahun 2003 (Seksyen 61).
3. Enakmen Wasiat Orang Negeri Selangor 1999 (Seksyen 2, Seksyen 27 dan Seksyen 28).
4. Akta Tafsiran 1948 dan 1967 (Seksyen 2 dan Seksyen 117).
5. Akta Bahasa Kebangsaan 1963/1967 (Seksyen 6).
6. Akta Kanak-Kanak 2001 (Seksyen 2).

Dalil Yang Dirujuk

1. Surah al-Baqarah: Ayat 180.
2. Surah al-Nisa': Ayat 4.

Kitab Yang Dirujuk

1. Abd Rahman Al-Adawi Al-Wasiyyah Al-Wajibah, (1996) Al-Maktabah Al-Azhariah Lil Al-Turath.
2. Dato' Abdul Monir bin Yacob, Siyasa Syariyyah Dalam Pentadbiran dan Perundangan, IKIM, Kuala Lumpur.
3. Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul Latif Muda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam.
4. Imam Al-Ghazali, "al-Mustasfa", Juzuk 1, Cetakan Dar al-Kutub al-Ilmiah Beirut.
5. Bahasa Malaysia Dalam Bidang Undang-Undang - Pencapaian dan Cabaran, Wan Arfah Wan Hamzah, Makalah Undang-Undang Menghormati Ahmad Ibrahim, DBP, Kuala Lumpur (1988).
6. State Bills, Passed During The Year 1999, Johore to Terengganu.

7. Saharuddin bin Hj. Selamat, Pegawai Sulh Mahkamah Rendah Syariah Daerah Klang, Kedudukan Wasiat Wajibah Dalam Islam Dan Perlaksanaannya Dalam Enakmen Wasiat Orang Islam (Selangor) 1999, *Jurnal Hukum*, [2005] JH XX (20) Bahagian I, halaman 34.
8. Al-Hafiz Ibn Kathir, *Tafsir Ibni Katsir*, Jilid 1.

Kes Yang Dirujuk

1. *Chan Chin Min & Anor v Lim Yok Eng (Lawful Mother of Gan Swee Hock, Deceased)* [1994] 3 CLJ 687.
2. *Mustapha bin Ismail* [2009] JH 28 1 69.

Penghakiman Y.A. Tuan Mohamed Fouzi bin Mokhtar, S.M.S, HMTS;

Isu Pertama: Sama ada Mahkamah Ini Mempunyai Bidang kuasa Terhadap Permohonan Ini.

- [1] Mahkamah tidak berhasrat untuk mengulas isu ini secara terperinci kerana ianya tidak dibantah oleh pihak-pihak di dalam kes ini. Secara ringkas, bidangkuasa Mahkamah ini terhadap tuntutan yang dibuat oleh Plaintiff adalah tertakluk kepada seksyen 61 (3) (b) (v) Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003.
- [2] Selain dari itu, peruntukan subseksyen 1 (2) Enakmen Wasiat Orang Islam (Negeri Selangor) 1999 yang memperuntukkan:-
 - “(1)
 - (2) *Enakmen ini hendaklah terpakai bagi-*
 - (a) *Negeri Selangor; dan*
 - (b) *orang yang menganut agama Islam sahaja.*”
- [3] Oleh itu, berdasarkan peruntukan undang-undang dan autoriti yang dikemukakan, maka Mahkamah berpuashati dan bersetuju dengan hujjah Plaintiff bahawa Mahkamah ini berbidangkuasa untuk mendengar dan memutuskan tuntutan ini.

Konsep Wasiat Wajibah di sisi Hukum Syarak dan Undang-Undang

- [4] Mahkamah perlu menghalusi terlebih dahulu asal usul pengharusan Wasiat Wajibah ini menurut hukum syarak dan kedudukannya di sisi syarak itu sendiri sebelum Mahkamah ini mengulas lanjut dan memutuskan kes ini. Pengarang Kitab “*al-Mufashshi*” di halaman 133 mendefinisikan wasiat wajibah sebagai sebahagian daripada harta peninggalan yang diperuntukkan oleh undang-undang untuk anak-anak yang kematian ibu atau bapa sebelum datuk atau nenek atau mereka meninggal serentak dan anak-anak tersebut tidak mendapat bahagian daripada harta peninggalan datuk atau nenek mereka kerana didinding (*dihijab*) oleh bapa atau ibu saudara mereka. Justeru itu, diberi kepada mereka dengan kadar dan syarat-syarat tertentu sebagai wasiat dan bukannya sebagai pusaka. [rujuk Muhammad Bashir, *al-Jami' al-hadith fi 'ilm al-faraid wa al-mawarith*, Dar al-Qutaybah, Damshiq, 1416H/1996, hlm. 291; al-Kurdiy, Ahmad al-Hajiyy, *al-Ahwal al-shakhsiyyah*, Manshurat Jami'ah Damshiq, Damshiq, 1418H/1998].
- [5] Secara umumnya terdapat dua (2) pendapat ulama' tentang Wasiat Wajibah ini sebagaimana otoriti yang dikemukakan oleh Plaintiff berasaskan kepada firman Allah SWT yang berbunyi:

كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ
وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾

“Kamu diwajibkan, apabila seseorang dari kamu hampir mati, jika ia ada meninggalkan harta, (hendaklah ia) membuat wasiat untuk ibu bapa dan kaum kerabat dengan cara yang baik (menurut peraturan agama), sebagai suatu kewajipan atas orang-orang yang bertakwa.”

(Surah al-Baqarah, 2: 180)

- [6] Pendapat pertama menyatakan bahawa wasiat adalah tidak wajib. Pendapat ini dipegang oleh kesemua Imam yang empat dan golongan Syiah Zaidiyyah. Mereka berpendapat hukum wasiat kepada selain ahli waris adalah harus sahaja. Ayat berkaitan kewajipan berwasiat di atas telah dinasakhkan hukumnya setelah diturunkan ayat mengenai pembahagian pusaka kepada waris. Contoh ayat pusaka adalah sebagaimana firman Allah SWT di dalam Surah al-Nisa' (4) ayat 12:

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ
كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ
يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُنْ
لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ
بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ
كَالْأُخْتِ أَوْ أُمْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ فَإِنْ
كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ
يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾

“Dan bagimu (suami-isteri) seperdua dari harta yang ditinggalkan oleh isteri-isterimu, jika mereka tidak mempunyai anak. Jika isteri-isterimu itu mempunyai anak, maka kamu mendapat seperempat dari harta yang ditinggalkannya sesudah dipenuhi wasiat yang mereka buat atau (dan) sesudah dibayar hutangnya para isteri memperoleh seperempat harta yang kamu tinggalkan jika kamu tidak mempunyai anak. Jika kamu mempunyai anak, maka para isteri memperoleh seperdelapan dari harta yang kamu tinggalkan sesudah dipenuhi wasiat yang kamu buat atau (dan) sesudah dibayar hutang-hutangmu. Jika seseorang mati, baik lelaki maupun perempuan yang tidak meninggalkan ayah dan tidak meninggalkan anak, tetapi mempunyai seorang saudara lelaki (seibu saja) atau seorang saudara perempuan (seibu saja), maka bagi masing-masing dari kedua jenis saudara itu seperenam harta. Tetapi jika saudara-saudara seibu itu lebih dari seorang, maka mereka bersekutu dalam yang sepertiga itu, sesudah dipenuhi wasiat yang dibuat olehnya atau sesudah dibayar hutangnya dengan tidak memberi mudharat (kepada ahli waris). (Allah menetapkan yang demikian itu sebagai) syari'at yang benar-benar dari Allah, dan Allah Maha Mengetahui lagi Maha Penyantun.”

(Surah al-Nisa', 4: 12)

- [7] Pendapat kedua menyatakan bahawa wasiat adalah wajib dan pendapat ini dipegang oleh Imam Daud Al-Zahiri, Masruq, Tawus, Abas dan Qatadah. Mereka berpendapat wajib berwasiat kepada ibu bapa dan kaum kerabat yang tidak mendapat bahagian harta pusaka. Malah Ibn Hazm berpendapat bahawa kewajipan itu tidak akan gugur dengan kematian seseorang, dan

kerana itu beban itu berpindah kepada warisnya atau pentadbir hartanya untuk menyempurnakan tanggungjawab itu menurut kadar yang berpatutan tanpa menimbulkan kesusahan kepada waris-waris yang ditinggalkan. [rujuk Abd Rahman Al-Adawi (1996): *Al-Wasiyyah Al-Wajibah*, Al-Maktabah Al-Azhariah Lil Al-Turath, hlm 8].

[8] Pendapat kedua ini sebenarnya telah menggabungkan pengertian di antara ayat wasiat dan ayat pewarisan bagi mewujudkan konsep wasiat wajibah yang selaras dengan kehendak syarak dan berkesan dilaksanakan kepada kaum keluarga terdekat yang terlindung daripada bahagian pusaka. Oleh yang demikian, Mahkamah berpandangan bahawa pada asalnya dari sudut perundangan Wasiat Wajibah adalah tidak wajib berasaskan kepada pandangan jumhur fuqaha'. Ini dapat dilihat sebelum peruntukan ini dimasukkan atau dengan kata lain enakmen ini diwujudkan tiada istilah wasiat wajibah timbul di kalangan orang Islam di Negara ini.

[9] Pandangan ini bersesuaian dengan pandangan Dr. Mohd Zamro bin Muda di dalam kertas kerjanya bertajuk *Wasiat Wajibah: Pengenalan dan Kaedah Pelaksanaannya* yang dibentangkan di Jabatan Kehakiman Syariah Selangor pada 16 Mei 2008, halaman 10 yang menyatakan:

“Pada pandangan penulis, pendapat jumhur fuqaha iaitu golongan pertama adalah yang paling rajih dan mempunyai hujah yang konkrit di kalangan ketiga-tiga pendapat di atas setelah dilihat kepada beberapa faktor utama iaitu:

i) Tidak terdapat hadis sahih dan jelas yang menekankan kewajipan berwasiat kepada golongan tertentu setelah turunnya ayat pusaka yang khusus menetapkan waris tertentu serta bahagian masing-masing, bahkan di sana terdapat beberapa hadis yang melarang seseorang itu berwasiat kepada waris. Selain itu, menurut ulamak usul sesuatu hukum itu hendaklah berdasarkan kepada nas yang jelas.

ii) Dalam perundangan Islam sejak zaman Rasulullah SAW, Khulafa' al-Rasyidin dan khalifah-khalifah Islam selepas itu, tidak terdapat peruntukan hukum yang khusus berhubung kewajipan berwasiat sebagaimana kewajipan berpuasa, sembahyang, haji dan sebagainya. Di samping itu, tidak terdapat riwayat yang sahih daripada para sahabat RA yang mengadakan wasiat di atas dasar satu kewajipan, bahkan sebahagian besar mereka berwasiat di atas dasar harus demi untuk menjaga ikatan kekeluargaan.

iii) Jika dilihat dari sudut turutan pensyariaan, ayat wasiat didahulukan penurunannya bagi menghalang amalan serta adat yang telah dilakukan oleh masyarakat Jahiliyah dalam pembahagian pusaka. Kemudian disusuli dengan ayat pusaka yang mengkhususkan ayat wasiat tersebut berdasarkan konsep *al-tadarruj* (berperingkat-peringkat). Setelah berlalunya beberapa waktu, maka pada masa *Hajjah al-Wada'* (haji selamat tinggal) ayat wasiat tersebut dimansuhkan seluruhnya berdasarkan kepada sabda Rasulullah SAW yang melarang berwasiat kepada waris.

Walau bagaimanapun, sesuatu hukum yang harus pada asalnya akan menjadi wajib setelah diputuskan oleh pemerintah untuk menjaga masalah umum. Oleh kerana itu, pada hari ini terdapat beberapa negara Islam telah membuat peruntukan dengan mengkanunkan undang-undang wasiat wajibah. Antara negara-negara yang berbuat demikian adalah Mesir dan Syria sepertimana terdapat di dalam Undang-undang Wasiat Mesir 1946, Perkara 76-79; dan Undang-undang Keluarga Islam Syria 1953, Perkara 257. Begitu juga di Pakistan dalam Undang-undang Keluarga Islam Pakistan 1961, Fasal 4 dan beberapa buah negara lagi yang memperuntukkan undang-undang mewajibkan wasiat kepada golongan tertentu yang terhalang daripada menerima pusaka.”

[10] Konsep Wasiat Wajibah ini telah diangkat menjadi undang-undang oleh pemerintah sebahagian negara Islam termasuk negeri ini berteraskan konsep *Siyasah Syariyyah* dengan *illah masalah am* dan ianya bertepatan dengan hukum syarak. Mahkamah merujuk kepada otoriti yang dikemukakan oleh Defendan iaitu buku *Siyasah Syariyyah dalam Pentadbiran dan Perundangan*, karangan Dato' Abdul Monir bin Yacob, halaman 3 bagi menguatkan alasan Mahkamah :

“Menurut Abdul Wahab Khalif, *Siyasah Syariyyah* ialah **mentadbir urusan am Negara Islam** dengan menjamin masalah ditegakkan dan menolak kemudaratan dengan tidak melampaui batas-batas syariah dan prinsip-prinsipnya yang **am walaupun tidak sekata dengan pendapat imam-imam mujtahidin.**”

“Menurut pengarang kitab *al-bahr*, *siyasah* adalah suatu tindakan dari **pemerintah**”

[11] Ini adalah selari dengan kaedah fiqhiyyah yang berikut

تصرف الإمام على الرعية منوط بالمصلحة

“Tindakan pemerintah ke atas rakyat adalah tertakluk kepada masalahah”. [Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul Latif Muda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam, halaman 117]

[12] Terdapat juga perbahasan berhubung pelaksanaan wasiat wajibah di Malaysia ini sebagaimana dihujahkan oleh kedua-dua pihak iaitu satu fatwa berhubung isu wasiat wajibah ini yang telah dikeluarkan oleh Dato’ Setia DiRaja Mufti Negeri Selangor pada 24 Disember 2010 melalui warta kerajaan Sel. P.U. 5 dan satu pandangan Mufti-Mufti Negeri-Negeri yang diputuskan di dalam Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Ugama Islam Malaysia Kali Ke-83 yang bersidang pada 22 - 24 Oktober 2008 telah membincangkan mengenai Hukum Pelaksanaan Wasiat Wajibah yang mana pandangan muzakarah sebagaimana berikut:

“Perlaksanaan wasiat wajibah adalah tertakluk kepada syarat-syarat seperti berikut:

*(i) **Anak lelaki dan perempuan daripada anak lelaki dan anak perempuan (cucu) ke bawah adalah layak untuk menerima wasiat wajibah.***

(ii) Hendaklah kedua ibu atau bapa mereka meninggal dunia terlebih dahulu daripada datuk atau nenek atau ibu atau bapa meninggal dunia serentak dengan datuk atau nenek dalam kejadian yang sama atau berlainan.

(iii) Cucu lelaki dan perempuan bukan merupakan waris kepada harta pusaka datuk. Sekiranya mereka merupakan waris ke atas harta pusaka secara fardu atau ta’sib maka mereka tidak layak untuk mendapat wasiat wajibah walaupun bahagiannya sedikit berbanding wasiat wajibah.

(iv) Sekiranya anak lelaki atau anak perempuan berlainan agama dengan ibu atau bapa atau terlibat dengan pembunuhan ibu atau bapa, maka dia tidak berhak mendapat wasiat wajibah daripada harta pusaka datuknya.

(v) Sekiranya datuk atau nenek telah memberikan harta kepada cucu melalui hibah, wakaf, wasiat dan sebagainya dengan kadar yang sepatutnya diterima oleh anak lelaki atau anak perempuan

mereka sekiranya mereka masih hidup, cucu tidak lagi berhak untuk mendapat wasiat wajibah. Sekiranya pemberian tersebut adalah kurang daripada hak yang sepatutnya diterima oleh cucu daripada bahagian anak lelaki atau anak perempuan, maka hendaklah disempurnakan bahagian tersebut.

(vi) Anak akan mengambil bahagian faraid bapa atau ibu yang meninggal dunia terlebih dahulu daripada datuk atau nenek dan kadar tersebut hendaklah tidak melebihi kadar 1/3 daripada nilai harta pusaka. Sekiranya bahagian tersebut adalah 1/3 atau kurang daripada 1/3, maka pembahagian tersebut hendaklah dilaksanakan pada kadar tersebut. Sekiranya bahagian tersebut melebihi 1/3, maka hendaklah dikurangkan pada kadar 1/3 melainkan setelah mendapat persetujuan ahli-ahli warisnya yang lain.

(vii) Pembahagian wasiat wajibah boleh dilaksanakan setelah didahulukan urusan berkaitan mayat, wasiat ikhtiyariyyah dan hutang-piutang.

(viii) Pembahagian wasiat wajibah kepada cucu-cucu yang berhak adalah berdasarkan kepada prinsip faraid iaitu seorang anak lelaki menerima bahagian-bahagian orang perempuan.

- [13] Jika dilihat secara teliti kedua-dua fatwa dan keputusan Muzakarah adalah hampir sama cuma dibezakan tarikh pengeluarannya sahaja. Namun kedua-kedua pandangan tersebut mempunyai sedikit perbezaan berhubung orang yang berhak menerima Wasiat Wajibah tersebut iaitu cucu dari Anak Lelaki (AL) dan Anak Perempuan (AP) yang mati dahulu daripada datuknya berbanding peruntukan Seksyen 27 Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999 yang memperuntukkan hanya cucu daripada Anak Lelaki (AL) sahaja yang mana peruntukan tersebut adalah seperti berikut:

“27. (1) Jika seseorang mati tanpa membuat apa-apa wasiat kepada cucunya daripada anak lelakinya yang telah mati terlebih dahulu daripadanya atau mati serentak dengannya, maka cucunya itu hendaklah berhak terhadap satu pertiga wasiat dan, sekiranya cucu itu diberi dengan kadar yang kurang dari satu pertiga, haknya hendaklah disempurnakan mengikut kadar wasiat wajibah yang diperuntukkan di bawah seksyen ini.”

- [14] Perbezaan ini juga telah diulas oleh *Dr. Mohd Zamro Muda & Mohd Shukri Jusoh* di halaman 14 dengan menyatakan:

Dalam enakmen di atas, dengan jelas menyatakan bahawa wasiat wajibah hanya dihadkan kepada peringkat cucu (sama ada lelaki atau perempuan) daripada anak lelaki sahaja (أولاد الإبن) dan tidak berlaku dengan lebih luas lagi hingga kepada keturunan yang lebih rendah di sebelah bapa. Selain itu, dapat difahamkan daripada enakmen tersebut bahawa anak kepada anak perempuan (أولاد البنت) tidak berhak mendapat wasiat wajibah. Penafian terhadap golongan tersebut mungkin kerana cucu terbabit dianggap sebagai dhawi al-arham yang tidak berhak mendapat pusaka selagi si mati meninggalkan ashab al-furud dan para 'asabah.

- [15] Seterusnya *Dr. Mohd Zamro Muda* menjelaskan bahawa terdapat perbezaan mengikut negara terbabit berkaitan *ashabul wasiat* ini dari sudut perlaksanaan di halaman 15 sebagaimana berikut:

“Dalam soal penentuan ashab wasiat wajibah ini, beberapa negara-negara Islam yang memperuntukkan mengenai wasiat wajibah boleh dibahagikan kepada tiga kategori:¹

i) Mesir,² Libya,³ Kuwait⁴ dan Yaman menetapkan bahawa ashab wasiat wajibah ialah cucu yang kematian ibu atau bapa berhak mendapat wasiat wajibah. Namun demikian, cucu yang kematian ibu berhak mendapat wasiat wajibah pada peringkat pertama sahaja (awlad al-butun),⁵ sedangkan cucu yang kematian bapa berhak mendapat wasiat wajibah pada peringkat pertama dan seterusnya ke bawah (awlad al-zuhur).⁶

¹ Muhammad Ramiz Abd al-Fattah al-Azizi, *al-Mirath wa al-wasiyyah*, Dar al-Furqan li al-Nashr wa al-Tawzi', Jordan, 2003, hlm. 121; Muhammad al-Zuhayli, *al-Fara'id wa al-mawarith wa al-wasaya*, Dar al-Kalam al-Tayyib, Beirut, 2001, hlm. 595-596.

² Perkara 76, Undang-undang Wasiat Mesir 1946.

³ Perkara 494-497, Undang-Undang Keluarga Libya 1972.

⁴ Perkara 3 Undang-undang Khas Kuwait 1971 No. 5; Perkara 192, *The Kuwait Law on Obligatory Bequest* 1971 No. 1.

⁵ *Awlad al-Butun* ialah anak-anak kepada anak perempuan *salbiyyah* sehingga ke bawah.

⁶ *Awlad al-Zuhur* ialah anak-anak kepada anak lelaki sehingga ke bawah selagi mana tidak terdapat di dalam *salsilah* keturunan tersebut anak perempuan atau golongan perempuan.

ii) Syria⁷, Maghribi⁸ dan Jordan⁹ menetapkan bahawa ashab wasiat wajibah ialah cucu yang kematian bapa sahaja berhak mendapat wasiat wajibah. Sedangkan cucu yang kematian ibu tidak berhak mendapat wasiat wajibah kerana tergolong dalam golongan waris dhawi al-arham.

iii) Pakistan¹⁰ dan Tunisia¹¹ pula menetapkan bahawa ashab wasiat wajibah ialah cucu yang kematian ibu atau bapa pada peringkat pertama sahaja.”

- [16] Hukum Wasiat Wajibah adalah wajib hanya apabila diperintahkan melalui undang-undang, maka Mahkamah berpandangan apabila berlaku perbezaan di antara fatwa dan undang-undang sedia ada maka peruntukan undang-undang hendaklah kekal berkuatkuasa berbanding fatwa itu sendiri. Sekiranya ia adalah satu kesilapan maka peruntukan undang-undang ini hendaklah dipinda oleh pihak berkuasa utama Negeri iaitu Majlis Agama Islam Selangor (MAIS). Maka, tidak hairanlah jika di dalam suratnya, Y.B. Penasihat Undang-Undang Negeri Selangor menyatakan sebagaimana berikut:

“Penasihat Undang-Undang Negeri Selangor juga menyatakan bahawa EWOIS dalam proses disemak untuk dibuat pindaan mengikut keperluan dan perubahan yang berlaku. Sebuah jawatankuasa juga telah dilantik oleh MAIS untuk menyemak dan membuat pindaan tersebut.”

- [17] Walaupun kandungan dan intipati fatwa dan keputusan Muzakarah tersebut berbeza dengan undang-undang sedia ada, namun pandangan dan hujjah yang digunakan oleh Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Ugama Islam Malaysia Kali Ke-83 yang bersidang pada 22-24 Oktober 2008 masih bersesuaian untuk digunakan sebagai asas kepada penguatkuasaan Wasiat Wajibah di Malaysia ini seperti berikut:

*“Muzakarah menegaskan bahawa **Islam amat menitikberatkan kebajikan dan kesempurnaan hidup umatnya**, terutama anak-anak yang kehilangan ahli keluarga mereka. Oleh itu, Muzakarah berpandangan bahawa dalam melaksanakan Wasiat Wajibah*

⁷ Perkara 257(1)(c), Syrian Law of Personal Status 1953.

⁸ Perkara 269, Moroccan Code of Personal Status 1957.

⁹ Perkara 182, The Law of Personal Status 1976.

¹⁰ Fasal 4, Undang-Undang Keluarga Islam Pakistan 1961.

¹¹ Perkara 191 & 192, Tunisian Law of Personal Code, No. 77/1959.

adalah harus mengambil pandangan yang menyatakan bahawa berwasiat kepada ahli-ahli waris (seperti cucu) yang tidak mendapat pusaka disebabkan halangan-halangan tertentu adalah merupakan suatu kewajipan yang perlu dilaksanakan.”

“Oleh yang demikian, Muzakarah bersetuju memutuskan bahawa dalam kes di mana seorang anak yang bapa atau ibunya mati terlebih dahulu daripada datuk atau neneknya, anak tersebut iaitu cucu berhak untuk menerima Wasiat Wajibah dengan mengambil bahagian faraid bapa atau ibunya pada kadar tidak melebihi 1/3 daripada harta pusaka datuk atau nenek. Sekiranya bahagian ibu atau bapa adalah 1/3 atau kurang daripada 1/3, maka pembahagian tersebut hendaklah dilaksanakan pada kadar tersebut. Sekiranya bahagian tersebut melebihi 1/3 maka hendaklah dikurangkan pada kadar tidak melebihi 1/3.”

[18] Di dalam otoriti yang dikemukakan oleh Plaintiff berkaitan keputusan Muzakarah ini tidak dinyatakan sebarang keterangan dan dalil syarak. Oleh yang demikian, Mahkamah membuat anggapan bahawa keputusan yang dicapai di dalam Muzakarah ini adalah berdasarkan **keterangan/hujah** berikut:

1. Majoriti fuqaha' berpendapat bahawa hukum wasiat adalah sunat dan umat Islam digalakkan untuk berwasiat kepada ahli-ahli keluarga yang tidak mendapat pembahagian pusaka dengan kadar tidak melebihi 1/3.

2. Ibn Hazm al-Zahiri berpendapat bahawa wajib berwasiat kepada kaum kerabat yang tidak mendapat bahagian harta pusaka. Menurut Ibn Hazm, penurunan ayat pusaka yang menerangkan hak faraid bagi waris-waris tidak menasakhkan kewajipan berwasiat bahkan penurunan ayat wasiat tersebut dikhususkan bagi ahli-ahli waris yang tidak mendapat pusaka disebabkan oleh halangan-halangan tertentu. Dalam hal ini Ibn Hazm menegaskan bahawa kewajipan itu tidak akan gugur meskipun selepas kematian seorang muslim dan menjadi kewajipan kepada waris atau pentadbir harta untuk menyempurnakan tanggungjawab tersebut menurut kadar yang berpatutan tanpa menimbulkan kesusahan kepada waris-waris yang ditinggalkan.

3. Wasiat Wajibah perlu dilihat dari segi maksud dan hikmah serta bagaimana pelaksanaannya kerana wasiat wajibah dilihat

dapat mengatasi isu kematian serentak yang berlaku terhadap datuk atau nenek bersama anak yang masih mempunyai anak-anak (cucu) yang masih hidup.

4. Dalam sistem pembahagian pusaka Islam, cucu tidak berhak untuk mewarisi harta pusaka datuk atau nenek disebabkan mereka terdinding oleh bapa saudara dan ibu saudara. Keadaan ini telah menimbulkan persoalan tentang kebajikan dan masa depan cucu-cucu ini terutama sekali sekiranya mereka masih kecil. Lebih memburukkan lagi keadaan sekiranya ibu bapa mereka meninggal dunia pada usia muda dan tidak meninggalkan harta untuk diwarisi oleh anak-anak bagi meneruskan kehidupan.

5. Dalam melaksanakan Wasiat Wajibah, harus mengambil pandangan Ibn Hazm az-Zahiri demi kepentingan keluarga terutamanya anak-anak yang menjadi yatim piatu.

6. Sebahagian negeri tidak mengkanunkan pelaksanaan Wasiat Wajibah kerana ia tidak mengikut pandangan Mazhab Syafie. Walau bagaimanapun, Jawatankuasa meminta supaya negeri-negeri memfatwakan kerana asas pelaksanaannya adalah masalah dan kebajikan insan. Dalam situasi hidup pada hari ini, masalah ahli-ahli waris yang dalam keadaan memerlukan tetapi terhalang daripada mendapat bahagian pusaka, perlu ditentukan mengikut Maqasid Syariyyah.

7. Wasiat Wajibah boleh dianggap sebagai badal atau ganti kepada faraid. Oleh itu, pelaksanaannya juga perlu didahulukan urusan berkaitan mayat, wasiat ikhtiyariyyah dan hutang piutang. [Dirujuk daripada <http://www.e-fatwa.gov.my/fatwa-kebangsaan/hukum-pelaksanaan-wasiat-wajibah> yang diakses pada 08.10.2012]

- [19] Kesimpulannya, asas pelaksanaannya Wasiat Wajibah ini adalah bersandarkan kepada masalah dan kebajikan insan. Dalam situasi hidup pada hari ini, masalah ahli-ahli waris yang dalam keadaan memerlukan tetapi terhalang daripada mendapat bahagian pusaka, perlu ditentukan mengikut *Maqasid Syariyyah* iaitu memelihara keturunan dan memelihara agama itu sendiri. Imam Al-Ghazali berpendapat didalam kitabnya “*al-Mustasfa*” Juzuk 1 halaman 286 cetakan Dar al-Kutub al-Ilmiah Beirut:

قال الإمام الغزالي : مقصود الشرع من الخلق خمسة

وهو أن يحفظ عليهم دينهم	- ١
ويحفظ نفسهم	- ٢
ويحفظ عقلهم	- ٣
ويحفظ نسلهم	- ٤
ويحفظ مالهم	- ٥

“Tujuan pensyariatan hukum syarak ialah untuk:

1. Memelihara agama.
2. Memelihara jiwa.
3. Memelihara akal.
4. Memelihara keturunan.
5. Memelihara harta benda.”

Isu Kedua: Kaedah Mentafsir Statut

[20] Subseksyen 27 (1) Enakmen Wasiat Orang-Orang Islam (Selangor) 1999 tersebut memperuntukan bahawa cucu daripada anak lelaki si mati yang telah terlebih dahulu meninggal dunia sebelum si mati mempunyai hak untuk wasiat wajibah adalah sebagaimana berikut:

“27. (1) Jika seseorang mati tanpa membuat apa-apa wasiat kepada **cucunya** daripada anak lelakinya yang telah mati terlebih dahulu daripadanya atau mati serentak dengannya, maka **cucunya** itu hendaklah berhak terhadap satu pertiga wasiat dan, sekiranya **cucu** itu diberi dengan kadar yang kurang dari satu pertiga, haknya hendaklah disempurnakan mengikut kadar wasiat wajibah yang diperuntukkan di bawah seksyen ini.”

[21] Subseksyen (2) dan subseksyen (3) Enakmen Wasiat tersebut telah merujuk orang yang berhak menerima wasiat wajibah tersebut sebagai “kanak-kanak” dan bukannya “cucu” sebagaimana subseksyen 1 seperti di bawah:

“(2) Kadar wasiat wajibah untuk **kanak-kanak** yang disebut dalam subseksyen (1) hendaklah setakat kadar di mana ayahnya berhak daripada harta pusaka datuknya sekiranya diandaikan ayahnya itu mati selepas kematian datuknya:

Dengan syarat wasiat itu tidak melebihi satu pertiga daripada harta pusaka si mati.

(3) **Kanak-kanak** tersebut hendaklah tidak berhak kepada wasiat sekiranya dia telah mewarisi daripada datuk atau neneknya, mengikut mana berkenaan, atau datuk atau neneknya semasa hayatnya, dan tanpa menerima apa-apa balasan, telah membuat wasiat kepada mereka atau telah memberi kepada mereka harta yang bersamaan dengan apa yang mereka sepatutnya menerima menurut wasiat wajibah:

Dengan syarat sekiranya wasiat yang dibuat oleh datuk atau nenek itu kurang daripada bahagian yang sepatutnya dia berhak, haknya hendaklah ditambah sewajarnya dan jika bahagian tersebut adalah melebihi bahagian yang dia berhak, bahagian yang lebih itu hendaklah menjadi wasiat sukarela dengan tertakluk kepada persetujuan waris.”

[22] Mahkamah bersetuju dengan hujahan Plaintiff dan Defendan bahawa implikasi daripada perbezaan penggunaan istilah ini adalah besar kerana istilah ‘*cucu*’ boleh digunakan digunakan tanpa mengira had umur seseorang manakala istilah ‘*kanak-kanak*’ akan memberikan maksud hanya kepada kanak-kanak yang belum cukup umur sedangkan umur yang dianggap dewasa di Malaysia adalah umur 18 tahun. Ini adalah bersandarkan alasan berikut:

22.1. Seksyen 2 (2) Enakmen Wasiat tersebut telah memperuntukkan bahawa:

“(2) Semua perkataan dan ungkapan yang digunakan dalam Enakmen ini dan yang tidak ditakrifkan dalamnya tetapi ditakrifkan dalam Akta Tafsiran 1948 dan 1967 [Akta 388] hendaklah mempunyai erti yang diberikan kepadanya masing-masing oleh Akta itu setakat yang ertinya sedemikian tidak bercanggah dengan Hukum Syarak...”

1.2 Merujuk kepada seksyen di atas, Seksyen 2 Akta Tafsiran 1948 dan 1967 yang telah dirujuk di dalam kes *Mustapha bin Ismail dalam Perkara Pembahagian Harta Pusaka Si Mati Che Fatimah binti Abdul Razak* JH 28 BHG. I 1430H muka surat 6969 yang menyatakan maksud kanak-kanak adalah seperti berikut:

*“Seorang yang **belum mencapai kedewasaan** yang ditetapkan oleh undang-undang yang boleh dikenakan padanya...”*

1.3 Mahkamah bersetuju bahawa maksud “**kanak-kanak**” secara *literal* yang dimaksudkan di dalam Seksyen 27 Enakmen Wasiat tersebut di atas adalah kanak-kanak yang di bawah umur lapan belas (18) tahun berdasarkan tafsiran Seksyen 2 Akta Kanak-Kanak 2001 yang memperuntukkan seperti berikut:

“*kanak-kanak*”-

a) *ertinya seseorang yang di bawah umur lapan belas tahun;*

1.4 Perkara utama yang perlu diputuskan oleh Mahkamah ini berhubung perkara di atas adalah berkaitan kaedah yang boleh digunakan untuk mentafsir sesuatu statut. Jika perkara ini boleh diselesaikan maka Mahkamah berpendapat isu-isu yang dibangkitkan oleh Plaintiff atau Defendan boleh diputuskan. Antara lain, Plaintiff membangkitkan bahawa para hakim perlu menggunakan prinsip ‘*Rukun Keemasan*’ (*Golden Rule*) untuk mengelakkan keadaan tidak munasabah dengan merujuk kepada sebuah buku bertajuk “*Mempelajari Undang-Undang*” karangan Glanville Williams yang menjelaskan:

“*Kaedah ini membenarkan mahkamah memilih makna yang munasabah daripada makna yang tidak masuk akal, apabila kedua-duanya boleh diterima dari segi linguistik. Walaupun makna yang tidak munasabah itu lebih nyata dan biasa, ini tidak akan diambil kira. Pemakaian rukun keemasan tidak bertentangan dengan rukun harafiah asalkan akibat tidak munasabah yang terjadi sekiranya statut dipakai sebegitu, diterima sebagai sesuatu kekaburan dalam statut itu.*”

“*Seterusnya, penulis mengambil pendapat Professor Cross, ‘Hakim boleh memberi makna kepada sesuatu perkataan yang beliau rasakan perlu tersirat oleh perkataan-perkataan yang telah ada dalam statut itu dan beliau mempunyai kuasa yang terhad untuk menambah, mengubah atau tidak mepedulikan perkataan-perkataan statutory untuk mengelakkan sesuatu peruntukan daripada menjadi tidak difahami, aneh atau tidak munasabah, tidak berfungsi atau tidak sealiran dengan kedudukan statut.’* [Glanville Williams dalam bukunya, *Mempelajari Undang-Undang* (terjemahan: Johan Shamsuddin Sabaruddin dan Talat Mahmood) hlm 126-132].

1.5 Defendan pula menegaskan bahawa *interpretasi literal* tidak boleh diketepikan dalam keadaan perkataan yang digunakan di dalam sesuatu

peruntukan adalah jelas dan nyata. Defendan merujuk kepada kes sivil yang telah diputuskan oleh panel hakim Mahkamah Agung (Supreme Court) di dalam kes *Chan Chin Min & Anor v. Lim Yok Eng (Lawful mother of Gan Swee Hock, Deceased)* [1994] 3 CLJ 687 yang merujuk kepada kes *Stock v Frank Jones (Tipton) Ltd.* [1978] 1 WLR 231, menyatakan seperti berikut:

“Even if one regarded the policy implicit in (the Act concerned) as open to criticism, (if) the statutory language is clear beyond doubt, (it) must prevail”

Mahkamah Agung tersebut juga merujuk kepada kes *Magor and St. Mellons Rural District Council v. Newport Corporation* [1952] AC 189, yang menyatakan seperti berikut:

“The House of Lords held that in the construction of a statute the duty of the court is limited to interpreting the words used by the legislature and it has no power to fill in any gaps disclosed, and that to do so would be to usurp the function of the legislature...”

[23] Mahkamah berpandangan bahawa pendekatan yang terbaik adalah menggabungkan kedua-dua kaedah tersebut di atas di dalam mentafsirkan sesuatu statut. Namun sebelum itu, ingin Mahkamah jelaskan secara ringkas kaedah mentafsir statut sebagaimana pandangan Glanville Williams menyatakan pentafsiran statut boleh menggunakan dua (2) kaedah iaitu bagi kaedah pertama dikenali sebagai Kaedah Harafiah seperti berikut:

Pertama, menggunakan pendekatan Kaedah Harafiah yang mana kaedah ini menekankan bahawa walaupun diterima yang perkataan mempunyai keanjalan dalam maknanya tetapi kaedah umumnya masih menghendaki para hakim terikat dengan perkataan sesuatu statut apabila perkataan –perkataan ini dengan jelas perlu diikuti dalam situasi yang dihadapi ke mahkamah. Perkataan mesti digunakan tanpa melakukan apa-apa penambahan atau pengurangan. Lebih tepat lagi, kaedah umumnya ialah mahkamah tidak boleh memperluaskan statut kepada kes yang bukan dalam lingkungan istilahnya.

Mahkamah boleh menggunakan rukun elak mudharat sekiranya statut kabur; tetapi tidak boleh mengada-adakan kekaburan untuk menggunakan kaedah ini. Namun demikian, agak sukar untuk diselaraskan rukun harafiah dengan rukun “konteks”. Kita memahami makna perkataan-perkataan dari konteksnya dan dalam kehidupan sehari-hari konteks meliputi bukan sahaja

perkataan lain tetapi keseluruhan situasi kemanusiaan dan sosial yang terlibat dalam penggunaan perkataan-perkataan itu.

Pendekatan yang boleh digunapakai dikenali sebagai Tafsiran untuk Mengelakkan Keadaan Tidak Munasabah. "Rukun Keemasan" sebagaimana dihujahkan oleh Plaintiff adalah tafsiran yang digambarkan oleh kes *Factories Act*, mahkamah kadangkala mentafsir statut secara yang boleh memberikan kesan yang munasabah walaupun ini bermakna yang mahkamah telah menyimpang daripada makna *prima facie* perkataan itu. Kaedah yang menyatakan bahawa suatu statut boleh ditafsirkan untuk mengelakkan ketidakmunasabahan digelar dengan mudah sebagai "rukun keemasan". Ia mempunyai had dan nampaknya terpakai hanya dalam tiga (3) keadaan:

1. Dalam keadaan pertama, kaedah ini membenarkan mahkamah memilih makna yang munasabah daripada makna yang tidak masuk akal apabila kedua-duanya boleh diterima dari segi linguistik. Walaupun makna yang tidak munasabah itu lebih nyata dan biasa, ini tidak akan diambilkira.

2. Hakim-hakim kadangkala membetulkan suatu statut yang telah dengan bodohnya menggunakan perkataan "dan" apabila sebenarnya ia inginkan perkataan "atau" atau sebaliknya. Walaubagaimanapun, hujah yang kuat perlu diberi sebelum mahkamah dapat campurtangan dalam suatu statut.

3. Dalam mentafsir statut, berbagai-bagai anggapan boleh dipakai semuanya berbentuk menghadkan dan negatif. Anggapan inilah yang menjadi latar belakang prinsip undang-undang dan daripada sudut inilah Akta dilihat dan berpandukan inilah diandaikan Parlimen gunakan untuk membuat perundangan tanpa menyatakannya dengan jelas. ("Mempelajari Undang-Undang" (terjemahan: Johan Shamsuddin Sabaruddin dan Talat Mahmood), ILBS Kuala Lumpur, hlm 115 -132.)

[24] Seterusnya pengarang buku tersebut menjelaskan bahawa kaedah kedua yang boleh digunakan di dalam mentafsirkan statut juga dikenali sebagai Kaedah Konteks sebagaimana di bawah:

Kedua, *Kaedah Konteks* iaitu suatu kaedah tafsiran statut dipandu oleh akal fikiran biasa. Hakim mungkin mencari maksud sesuatu perkataan dalam kamus atau buku teknikal tetapi maksudnya mungkin dikawal oleh sesuatu konteks yang tertentu. Kaedah ini

yang memerlukan kita berpegang kepada konteks sebagai suatu perkataan boleh diketahui dengan memerhatikan perkataan-perkataan yang bersama-samanya. Seseorang itu perlu melihat bukan sahaja keseluruhan bahagian itu tetapi statut itu secara keseluruhannya dan juga perundangan yang terdahulu yang menyentuh hal itu. kerana kita mengandaikan apabila Parlimen meluluskan sesuatu Akta, ia mungkin telah menimbangkan perundangan yang dahulu dan mungkin ingin menggunakan perkataan yang sama.

Semasa membaca statut, tafsir seksyen hendaklah dicari kerana perkataan yang digunakan mempunyai makna khas dalam statut itu. Di samping bahagian tafsiran dalam statut itu, Interpretation Act 1978 berfungsi sebagai kamus yang boleh memberi makna kepada beberapa perkataan yang sangat penting yang digunakan di dalam perundangan. Akta ini menerangkan di antara lain, perkataan jamaknya merangkumi yang singular; dan sebaliknya, melainkan kalau ada tujuan lain. Melalui Akta ini juga, man (manusia lelaki) merangkumi woman (wanita).

*Di dalam menggunakan kaedah ini, tafsiran mengikut dasar “**Makna Sampingan**” boleh digunakan. Apabila mentafsir statut, mahkamah selalu menyatakan yang mereka ingin tahu “tujuan perundangan”. Dalam keadaan sebenar, sekiranya mahkamah mendapati sukar untuk mengetahui samada situasi tertentu termasuk dalam lingkungan perkataan dalam statut atau tidak, kemungkinan situasi ini tidak dijangkan oleh Parlimen..... Disebabkan kesukaran ini maka ada pihak yang meragui bahawa mahkamah benar-benar ambil berat tentang niat Parlimen.*

Selain itu, pendekatan kepada Rukun Elak Mudharat juga boleh diaplikasikan di dalam mentafsir sesuatu statut. Ianya boleh diperolehi daripada gambaran yang baru diberi dan ianya bolehlah dilihat yang tugas mentafsir statut memberi peluang kepada hakim memberikan pendapat mereka tentang sosial. Jadi pandangan mereka sudah tentu tidak akan sentiasa mendapat penerimaan sejagat. Tetapi hakim-hakim akan berada dalam keadaan selamat sekiranya mereka menggunakan rukun elak mudharat.

- [25] Di dalam perundangan Islam sendiri telah menjelaskan berkaitan kaedah untuk mentafsirkan sesuatu ucapan dan lafaz yang dibuat dan yang pastinya ia tidak jauh berbeza sebagaimana pandangan di atas. Asas yang pertama

adalah setiap lafaz atau ucapan hendaklah ditafsirkan kepada maknanya yang hakiki. Keadaan ini adalah selari dengan kaedah fiqh yang berbunyi:

الاصل في الكلام الحقيقيه

“*Hukum asal pada sesuatu ucapan itu dikira maknanya yang hakiki*” [Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul Latif Muda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam, halaman 125]

[26] Kalimah *al-haqiqah* menurut bahasa bermaksud hak terhadap sesuatu apabila ia tetap. Menurut pengertian isitilah pula ialah makna asli yang diberikan kepada sesuatu lafaz ucapan, samada ia menurut istilah percakapan. Adapun kalimah *al-majaz* pula ialah sebalik kepada pengertian hakikat. Oleh itu, kaedah tersebut membawa maksud dalam sesuatu kalimah atau ucapan itu seharusnya diertikan pengertiannya yang hakiki atau ertinya yang sebenarnya iaitu erti dan pengertian sebagaimana dikehendaki selaras dengan lafaz kaedah yang bermaksud hak sesuatu ucapan itu ialah dibawa kepada hakikat.

[27] Di dalam kes ini, Mahkamah bersetuju bahawa *Seksyen 27 Enakmen Wasiat Orang-Orang Islam (Selangor) 1999* tersebut telah memperuntukkan bahawa cucu daripada anak lelaki si mati yang telah terlebih dahulu meninggal dunia sebelum si mati mempunyai hak untuk wasiat wajibah. Namun dalam konteks penggubalan seksyen 27 tersebut, subseksyen (1) itu adalah peruntukan umum yang menerangkan tentang keharusan kepada pelaksanaan wasiat wajibah yang mana semua cucu boleh mendapat wasiat wajibah sekiranya ayah atau ibunya meninggal terlebih dahulu daripada datuknya. Manakala subseksyen (2) pula menerangkan tentang kadar yang wajar diterima oleh penerima wasiat wajibah tersebut iaitu cucu yang dimaksudkan oleh subseksyen (1) di atas hendaklah seorang kanak-kanak yang tidak melebihi 18 tahun sebagaimana tafsiran Akta Tafsiran tersebut. Ini bermakna subseksyen tersebut telah meletakkan syarat hanya kanak-kanak sahaja yang boleh menuntut wasiat wajibah itu. Subseksyen (3) pula menerangkan berkaitan syarat-syarat yang perlu dipenuhi oleh penerima tersebut iaitu kanak-kanak tersebut. Ini bermakna walaupun penerimanya adalah seorang kanak-kanak namun ia bukanlah secara mutlaknya semua kanak-kanak boleh mempunyai hak terhadap wasiat wajibah.

[28] Pendekatan ini juga telah dijelaskan oleh Dr. Mohd Zamro Muda di dalam kertas kerjanya di halaman 16:

Pada pandangan penulis, jika diteliti kepada peruntukan Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999, Seksyen 27(1) menyatakan ashab wasiat wajibah ialah “cucu” daripada anak lelakinya, kemudian Seksyen 27(2) dan (3) menyatakan “kanak-kanak”. Sekiranya Seksyen 27(2) dan (3) mentakhsiskan perkataan “cucu” pada Seksyen 27(1) maka mereka yang berhak mendapat wasiat wajibah ialah cucu daripada anak lelaki (yang telah mati) yang berusia 18 tahun ke bawah sahaja. Contohnya, seorang mati meninggalkan 3 orang anak lelaki, 2 orang anak perempuan, isteri dan 2 orang anak lelaki kepada anak lelaki (cucu lelaki). Seorang cucu tersebut berusia 25 tahun dan seorang lagi berusia 15 tahun semasa kematian datuk mereka, maka yang berhak mendapat wasiat wajibah hanyalah cucu yang berusia 15 tahun, sedangkan mereka berdua mempunyai bapa yang sama. Keadaan ini nampaknya janggal dengan kehendak wasiat wajibah kerana cucu-cucu berkenaan akan mengambil bahagian bapanya jika dia masih hidup dengan syarat tak melebihi 1/3. Oleh itu, peruntukan berkenaan perlu diteliti dan diperhalusi.

[28] Ini bersesuaian dengan pandangan yang dikeluarkan oleh Yang Berhormat Penasihat Undang-Undang Negeri Selangor menyatakan seperti berikut-

“Kamar berpandangan bahawa peruntukan seksyen 27 (2) hendaklah dibaca bersama dengan peruntukan seksyen 27 (1) Enakmen Wasiat Negeri Selangor 1999. Subseksyen 27 (2) menyebut “kanak-kanak yang disebut dalam subseksyen 1” adalah merujuk kepada cucu sebagaimana peruntukan seksyen 27 (1) Enakmen Wasiat Negeri Selangor 1999.

[29] Sekiranya peruntukan subseksyen 27 (2) dan (3) tersebut sebagaimana di negeri Melaka dan Negeri Sembilan yang menggunakan perkataan “cucu” sekalipun, ianya tetap tertakluk kepada syarat-syarat dan kaedah tersebut. Apabila undang-undang menggunakan perkataan “kanak-kanak” dan bukannya “cucu” sudah pasti ada tujuan khas yang dimaksudkan dengan perkataan tersebut. Mahkamah berpandangan tujuan khas yang dimaksudkan oleh penggubal boleh difahami melalui hujah, dalil dan keterangan Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan sebagaimana Perenggan 12 dan Perenggan 13. Mahkamah dapat simpulkan di sini bahawa tujuan wasiat wajibah ini dikuatkuasakan sebagai undang-undang adalah bertujuan seperti berikut:

29.1 Wasiat Wajibah dilaksanakan bertujuan mengatasi isu kematian serentak yang berlaku terhadap datuk atau nenek bersama anak yang masih mempunyai anak-anak (cucu) yang masih hidup.

29.2 Wasiat Wajibah ini dilaksanakan dengan tujuan untuk menjaga kebajikan dan masa depan cucu yang kematian ibu dan ayah terutama sekali sekiranya mereka masih kecil dan sekiranya ibu bapa mereka meninggal dunia pada usia muda dan tidak meninggalkan harta untuk diwarisi oleh anak-anak bagi meneruskan kehidupan.

29.3 Wasiat Wajibah ini adalah bertujuan demi kepentingan keluarga terutamanya anak-anak yang menjadi yatim piatu. Ini bersesuaian dengan hikmah diharuskan penguatkuasaan Wasiat Wajibah ini melalui undang-undang yang berdasarkan asas-asas yang telah dinyatakan oleh Dr. Mohd Zamro Muda di halaman 15:

Islam diturunkan ialah untuk menjaga kepentingan manusia sejagat. Di antara kepentingan yang perlu diberi penekanan ialah menjaga keutuhan sesebuah keluarga agar mereka dapat menjalani kehidupan dengan baik dan sempurna. Keutuhan sesebuah keluarga adalah sangat penting bagi menjamin kemakmuran sesebuah masyarakat dan kestabilan negara. Dan antara perkara-perkara yang menggugat keutuhan tersebut sehingga menjurus ke arah keruntuhan dan kepincangan terhadap sesebuah keluarga adalah melibatkan harta. Ini kerana kebiasaan pertelingkahan dan pertengkaran yang berlaku di antara anggota keluarga adalah berpunca daripada perebutan harta terutamanya yang berkaitan dengan pembahagian harta peninggalan atau harta pusaka.

Justeru itu, Islam telah mengambil pendekatan yang sewajarnya dalam menangani masalah tersebut supaya hubungan sesebuah keluarga sentiasa terjamin serta tidak terganggu dengan elemen-elemen luar, antara pendekatan yang diambil oleh Islam iaitu dengan mensyariatkan hukum pembahagian harta pusaka atau dikenali sebagai hukum faraid di antara waris-waris si mati.

*Namun terdapat satu fenomena yang biasa berlaku dalam pembahagian harta pusaka yang dilihat tidak menjamin kepentingan seseorang iaitu apabila berlakunya kematian salah seorang anggota keluarga pada masa kedua ibu bapanya atau salah seorang daripada kedua mereka masih hidup. **Dan sesetengah keadaan berlaku di mana si mati itu telahpun***

mendirikan rumah tangga dan mempunyai anak-anak yang masih kecil dan tidak mempunyai pembantu-pembantu yang dapat menguruskan kepentingan harian mereka.

Setelah kematian bapa atau ibu, harta pusaka dikhususkan kepada anak-anak mereka semuanya tanpa diberi kepada cucu-cucu yang telah kematian bapa sebelum datuk atau nenek mereka kerana di dalam ilmu faraid, cucu-cucu akan terhalang dari mendapatkan harta pusaka jika si mati mempunyai anak. **Lantaran dari itu, cucu-cucu tersebut berada dalam keadaan dihimpit kemiskinan. Cucu-cucu tersebut diibaratkan sebagai “sudah jatuh ditimpa tangga”**, kerana di samping kematian bapa atau ibu, mereka juga terhalang dari mendapat harta pusaka datuk atau nenek berikutan kewujudan bapa atau ibu saudara mereka.

Selain cucu-cucu tersebut hidup dalam keadaan yatim, mereka juga terhimpit dengan kemiskinan, sedang bapa-bapa saudara mereka hidup dalam keadaan mewah dan senang-lenang hasil dari pembahagian harta pusaka peninggalan datuk atau nenek mereka, dan sekiranya bapa mereka masih hidup nescaya mereka juga akan dapat mengecapi kesenangan tersebut.

Rentetan itu berlakulah kepincangan dalam sesebuah keluarga berikutan sebahagian mereka hidup dalam keadaan senang-lenang manakala sebahagian yang lain hidup terhimpit dalam kemiskinan dan kesulitan disebabkan kematian bapa-bapa mereka lebih awal. [Rujuk Shalabi, Muhammad Hamdi °Abd al-Mun°an, al-Ra'id fi °ilm al-faraid, Maktabah Ibn Sina, Kaherah, t.th., hlm. 60; Abu Zahrah, Ahkam al-tarikat wa al-mawarith, Dar al-Fikr al-°Arabi, t.th., hlm. 279].

Justeru, untuk menangani masalah tersebut maka satu undang-undang telah diperuntukkan berdasarkan kepada nas-nas al-Quran dan hadis-hadis serta pendapat beberapa fuqaha' seperti pendapat Ibn Hazm dan sebagainya iaitu, mewajibkan wasiat kepada golongan tersebut sebagai satu keadilan dan rahmah kepada anak-anak yang kematian bapa-bapa mereka lebih awal, di samping ia juga dapat merungkai segala kesulitan dan kesukaran yang dihadapi oleh mereka. [Lihat Mudhakarrah al-Idahiyyah li Mashru' Qanun al-Wasiyyah al-Wajibah (justifikasi pembentukan undang-undang wasiat wajibah)].

*Peruntukan yang digubal itu, di samping berpegang kepada nas-nas di atas, ia juga dilihat sebagai menjaga kemaslahatan umum berdasarkan kaedah syarak yang menjelaskan bahawa pihak berkuasa dibenarkan memerintah atau mewajibkan sesuatu perkara yang dilihat terdapat padanya kemaslahatan umum, justeru apabila sesuatu hukum dibuat maka menjadi kewajipan kepada rakyat mentaatinya. Bahkan sebahagian ulamak berpendapat sesuatu hukum yang diputuskan itu merupakan hukum syarak. [Rujuk Bisyuni °Ali, Judah °Abd al-Ghani & Nasr Farid Muhammad Wasil, *Ahkam al-mirath wa al-wasiyyah fi al-shari'ah al-Islamiyyah*, t.pt, t.tp, 1997, hlm. 216].*

29.4 Oleh itu, Mahkamah ini bersetuju dengan hujahan Defendan bahawa matlamat undang-undang wasiat wajibah adalah bagi membela nasib dan menjaga kemaslahatan anak-anak yatim yang jika tidak diberikan bahagiannya melalui wasiat wajibah, anak-anak yatim tersebut akan terzalimi. Kesimpulan ini boleh diperolehi dengan merujuk kepada artikel yang ditulis oleh *Saharuddin bin Hj. Selamat, Pegawai Sulh Mahkamah Rendah Syariah Daerah Klang, (2008)JH 21 1 34* sebagaimana berikut:

“Matlamat wasiat wajibah ini iaitu untuk melindungi kepentingan anak-anak yatim dalam batas tertentu yang dibenarkan oleh hukum yang ada...”

29.5 Matlamat yang sama juga telah di nyatakan di dalam Fatwa Keempat Belas, Hukum Pelaksanaan Wasiat Wajibah, di dalam himpunan Keputusan Muzakarah jawatankuasa Fatwa Kebangsaan, berhubung dengan isu-isu muamalat, halaman 56:

“Kesimpulannya, bagi memastikan aspek kesejahteraan, kerukunan dan kepentingan masyarakat awam khususnya hubungan kekeluargaan terjamin dan terpelihara, sesuatu hukum yang pada asalnya adalah sunat boleh menjadi wajib. Atas kapasiti inilah maka pihak pemerintah di beberapa Negara Islam telah menggubal peruntukan undang-undang wasiat wajibah untuk memelihara kebajikan anak-anak yatim di peringkat cucu selepas kematian ibu bapa mereka.”

29.6 Dalam konteks ini, anak-anak yatim yang dimaksudkan oleh pandangan di atas adalah anak-anak yang belum sampai umur baligh berdasarkan kepada hadith Nabi (*Tafsir Ibn Katsir (Jilid I, halaman III), Tafsir ayat ke-6 dari surat An Nisa*) yang mengatakan:

لَا يَتِمُّ بَعْدَ اِحْتِلَامٍ

“Tidak ada keyatiman setelah baligh”

29.7 Mahkamah bersetuju bahawa Plantif dan adik beradiknya tidak memerlukan wasiat wajibah untuk menjaga masalah mereka atas sebab mereka masing-masing sudah berkemampuan untuk menanggung dan menjaga masalah diri sendiri. Mahkamah sekali lagi merujuk kepada artikel yang ditulis oleh Tuan Saharuddin bin Hj. Selamat halaman 34:

“Matlamat wasiat wajibah ini iaitu untuk **melindungi kepentingan anak-anak yatim** dalam batas tertentu yang dibenarkan oleh hukum yang ada.”

Kami juga sekali lagi merujuk kepada Keputusan Muzakarah jawatankuasa Fatwa Kebangsaan, berhubung dengan isu-isu muamalat, halaman 56:

“Pihak pemerintah di beberapa Negara Islam telah menggubal peruntukan undang-undang wasiat wajibah untuk memelihara kebajikan anak-anak yatim di peringkat cucu selepas kematian ibu bapa mereka.”

[30] Pada peringkat ini, pendekatan Kaedah Harafiah atau literal hendaklah terpakai bagi setiap perkataan-perkataan yang terkandung di dalam peruntukan Seksyen 27 tersebut berdasarkan kepada keterangan, hujah dan dalil yang dikeluarkan oleh Muzakarah tersebut adalah selari dengan perkataan “kanak-kanak” yang digunakan di dalam seksyen 27 tersebut dan memenuhi tujuan khas tersebut. Adalah jelas pada peringkat ini bahawa secara literalnya, hanya kanak-kanak yang belum mencapai umur 18 tahun sahaja yang berhak terhadap Wasiat Wajibah tersebut.

[31] Makna Sampingan hanya boleh digunakan di dalam mentafsirkan sesuatu statut sebagaimana pernyataan penulis di atas jika pengertian sesuatu lafaz tersebut tidak boleh diperolehi kepada makna yang hakiki maka ia hendaklah dilihat dari sudut makna majazinya atau pengertian di sebaliknya atau dalam konteks pandangan di atas, hendaklah merujuk kepada makna sampingan yang boleh ditafsirkan sebagaimana kehendak kaedah-kaedah fiqh berikut:

إذا تعذر الحقيقة يصر المجاز

“Apabila sesuatu lafaz sukar diertikan secara hakiki dipindahkan kepada pengertian majazi...”

Dalam satu kaedah fiqh yang lain disebutkan juga sebagaimana berikut:

الاصل في الكلام الحقيقة وإذا تعذرت الحقيقة يصار المجاز

“Asal pada ucapan ialah hakikat dan apabila terdapat keuzuran pada hakikat itu, berpindah kepada pengertian majazi...”

- [32] Mahkamah mengambil maklum bahawa, tidak seperti Selangor, peruntukan subseksyen 27 (2) dan (3) di negeri Melaka dan Negeri Sembilan menggunakan perkataan “*cucu*” sebagaimana Seksyen 27 (2) Enakmen Wasiat Orang Islam (Negeri Sembilan) 2004 menyatakan:

*“(2) Kadar wasiat wajibah **cucu** hendaklah setakat kadar bahagian ayahnya dalam harta pusaka datuknya yang mati, dengan andaian bahawa ayahnya itu mati selepas kematian datuknya: Dengan syarat bahawa wasiat itu tidak melebihi satu pertiga daripada harta pusaka si mati.”*

Manakala Seksyen 27(2) Enakmen Wasiat Orang Islam (Negeri Melaka) 2005 juga menyatakan:

*“(2) Kadar wasiat wajibah **cucu** hendaklah setakat kadar bahagian ayahnya dalam harta pusaka datuknya yang mati, dengan andaian bahawa ayahnya itu mati selepas kematian datuknya: Dengan syarat bahawa wasiat itu tidak melebihi satu pertiga daripada harta pusaka si mati.”*

- [33] Harus difahami di dalam konteks Negara Malaysia ini, setiap negeri di Malaysia mempunyai kuasa legislatif tersendiri di dalam menggubal undang-undang yang berkaitan Syariah dan Islam sebagaimana yang telah ditetapkan di dalam Perlembagaan Persekutuan dan Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri-Negeri. Walaupun boleh dipercayai bahawa sumber asal kewujudan peruntukan seksyen 27 tersebut adalah dari sumber yang sama namun perbezaan boleh berlaku kerana pandangan setiap Pihak Berkuasa di negeri-negeri tersebut mungkin berbeza-beza dari sudut pendekatan dan perlaksanaan. Bahkan jika pihak Berkuasa Negeri telah menyedari dan menjangkakan masalah ini akan timbul di Mahkamah yang mana pihak berkuasa negeri merasakan ianya akan mengubah peruntukan Seksyen 27 tersebut sebagaimana pernyataan YB Penasihat Undang-

Undang Negeri Selangor maka Mahkamah hanya boleh menjalan tugasnya sahaja sebagaimana pandangan Glanville Williams yang menyatakan:

Lord Diplock seterusnya menyatakan yang prinsip ini terpakai walaupun ada alasan untuk menganggap yang jika Parlimen menjangkakan situasi di mahkamah itu, ia akan mengubahsuaikan perkataan-perkataannya. “Jika inilah kesnya maka Parlimenlah yang sepatutnya membuat perubahan kepada undang-undang itu seperti dinyatakan dalam Akta dan bukan Hakim.” Jadi Mahkamah tak sepatutnya menggunakan rukun elak mudharat apabila statut adalah “jelas dan tidak kabur”.

- [34] Mahkamah amat menghormati pandangan yang diutarakan oleh Yang Arif Tuan Abu Bakar bin Hj. Mohd Daud di dalam *kes Mustapha bin Ismail [2009] JH 28 1 69*, yang menyatakan sebagaimana berikut:

“Mahkamah berpendapat pengertian ‘cucu’ dari segi bahasa adalah lebih menepati kehendak keadilan. Perkara ini juga didasarkan kepada penggunaan peruntukan Seksyen 27 (2) undang-undang yang sama di dalam versi Bahasa Inggeris...”

“Perkataan ‘cucu’ di sini membawa pengertian yang lebih luas, tanpa mengikat tahap umur penerima wasiat wajibah berbanding perkataan ‘kanak-kanak’ sesuai dengan kehendak hukum syarak. Justeru, adalah dicadangkan kepada pihak berkuasa undang-undang yang bertanggungjawab untuk meneliti, menyemak perbezaan perkataan yang wujud dalam EWOIS dari sudut penggunaan perkataan Melayu Inggeris dan membuat apa-apa pindaan yang sesuai.”

Y.A. Hakim di atas di dalam mentafsirkan perkataan kanak-kanak telah mengambilkira peruntukan yang terkandung di dalam Enakmen wasiat negeri lain. Ini kerana selepas negeri ini, kelulusan berkaitan undang-undang wasiat wajibah ini turut dilaksanakan di Melaka dan Negeri Sembilan.

- [35] Namun Mahkamah ini dengan hormatnya tidak bersetuju dan berbeza pendapat dengan pendekatan Yang Arif Hakim Bicara di dalam kes tersebut kerana Mahkamah ini berpandangan adalah tidak wajar untuk mahkamah ini meluaskan tafsiran bagi perkataan yang tidak kabur dan telah jelas maksudnya sebagaimana pandangan Glanville Williams yang menyatakan:

“Walaupun diterima yang perkataan mempunyai keanjalan dalam maknanya tetapi kaedah umumnya masih menghendaki para hakim terikat dengan perkataan sesuatu statut apabila perkataan - perkataan ini dengan jelas perlu diikuti dalam situasi yang dihadapi ke mahkamah. Perkataan mesti digunakan tanpa melakukan apa-apa penambahan atau pengurangan. Lebih tepat lagi, kaedah umumnya ialah mahkamah tidak boleh memperluaskan statut kepada kes yang bukan dalam lingkungan istilahnya. Namun ia mungkin berada dalam ruang tujuan statut itu (casus omissus). Mahkamah juga tidak boleh menghadkan statut itu dengan mengecualikan sesuatu kes yang secara nyata termasuk di bawahnya walaupun mahkamah beranggapan sebaliknya. (Tidak terdapat nama khusus yang diterima untuk menamakan keadaan ini, tetapi ia mungkin boleh digelar casus male inclusus).” (Mempelajari Undang - Undang (terjemahan: Johan Shamsuddin Sabaruddin dan Talat Mahmood), ILBS Kuala Lumpur, hlm 115 -132.)

- [36] Mahkamah berpandangan bahawa rujukan kepada enakmen negeri lain adalah lebih selamat dibuat oleh Mahkamah jika tiada sebarang peruntukan berkaitan wasiat wajibah tersebut di negeri ini. Oleh itu, adalah tidak selamat menggunakan peruntukan negeri lain di dalam keadaan peruntukkan tersebut telah diperuntukkan di negeri ini telah wujud dan ternyata di dalam peruntukan tersebut terdapat perbezaan dari sudut perkataan *“kanak-kanak”* tersebut. Apatah lagi, telah jelas bahawa peruntukan berkaitan *“kanak-kanak”* tersebut adalah selari dengan tujuan khas penguatkuasaan wasiat wajibah itu sendiri. Sekiranya Mahkamah berbuat demikian, Mahkamah dilihat telah cuba untuk meluaskan tafsiran kanak-kanak tersebut sedangkan peranan itu bukanlah tanggungjawab Mahkamah sebagaimana dijelaskan di atas.
- [37] Namun Mahkamah ini bersetuju sebagaimana saranan Yang Arif Hakim tersebut yang meminta peruntukan tersebut dipinda dan kenyataan YB Penasihat Undang-Undang Negeri menyatakan bahawa akan berlaku pindaan terhadap Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999 tersebut. Sekiranya sebarang pindaan hendak dilakukan terhadap peruntukan tersebut maka pindaan tersebut hendaklah dipastikan bersesuaian dan selari dengan kehendak *‘illah* asal pengharusan Wasiat Wajibah itu sendiri dan pindaan tersebut hendaklah dengan menjelaskan pelaksanaan Wasiat Wajibah tersebut dengan lebih jelas agar tidak menimbulkan sebarang permasalahan di kemudian hari terutamanya berkaitan kaedah pengiraan

dan prosedur permohonan Wasiat Wajibah tersebut boleh dipohon kerana keharusannya tidak mengharuskan semua cucu berhak ke atas harta tersebut secara Wasiat Wajibah.

[38] Mahkamah bersetuju dengan Plaintiff yang menyatakan niat asal penggubal undang-undang ini dapat dirujuk dalam Rang Undang-Undang Wasiat Orang Islam Selangor 1999 itu sendiri yang menyatakan bahawa:

“Fasal 27 memperkatakan tentang hak dan bahagian cucu lelaki atau perempuan yang telah kematian bapa atau ibu sebelum terbuka warisan daripada orang tua masing-masing, sedangkan kemungkinan orang tua tersebut (iaitu datuk atau nenek kepada cucu berkenaan) ada meninggalkan harta kepada anak-anak mereka yang lain yang merupakan bapa saudara atau ibu saudara yang menyebabkan cucu yang kematian bapa atau ibu itu terhalang daripada mendapat bahagian harta peninggalan datuk atau neneknya. Bagi mengatasi masalah ini, bahagian cucu-cucu tersebut diberikan secara tetap sebanyak satu pertiga daripada peninggalan wasiat.” [State Bills, Passed During The Year 1999, Johore to Terengganu.]

[39] Namun jika dilihat berdasarkan *Kaedah Konteks*, peruntukan Seksyen 27 yang telah dikuatkuasakan hendaklah dibaca secara bersama-sama dan menyeluruh supaya niat penggubal di dalam menguatkuasakan sesuatu undang-undang itu dapat di fahami dengan jelas. Mahkamah berpandangan bahawa adalah menjadi hasrat penggubal bahawa pelaksanaan Wasiat Wajibah itu tidak diberikan kepada semua orang yang bergelar “cucu”. Niat penggubal dapat dilihat dengan lebih jelas dengan bersandarkan kepada keterangan, hujah dan dalil yang dikemukakan oleh Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan yang telah menyatakan seperti berikut:

39.1 Wasiat Wajibah perlu dilihat dari segi maksud dan hikmah serta bagaimana pelaksanaannya kerana wasiat wajibah dilihat dapat mengatasi isu kematian serentak yang berlaku terhadap datuk atau nenek bersama anak yang masih mempunyai anak-anak (cucu) yang masih hidup.

39.2 Dalam sistem pembahagian pusaka Islam, cucu tidak berhak untuk mewarisi harta pusaka datuk atau nenek disebabkan mereka terdinding oleh bapa saudara dan ibu saudara. Kedadaan ini telah menimbulkan persoalan tentang kebajikan dan masa depan cucu-cucu ini terutama sekali sekiranya mereka masih kecil. Lebih memburukkan lagi keadaan sekiranya ibu bapa

mereka meninggal dunia pada usia muda dan tidak meninggalkan harta untuk diwarisi oleh anak-anak bagi meneruskan kehidupan.

39.3 Dalam melaksanakan Wasiat Wajibah, harus mengambil pandangan Ibn Hazm az-Zahiri demi kepentingan keluarga terutamanya anak-anak yang menjadi yatim piatu.

39.4 Sebahagian negeri tidak mengkanunkan pelaksanaan Wasiat Wajibah kerana ia tidak mengikut pandangan Mazhab Syafie. Walau bagaimanapun, Jawatankuasa meminta supaya negeri-negeri memfatwakan kerana asas pelaksanaannya adalah masalah dan kebajikan insan. Dalam situasi hidup pada hari ini, masalah ahli-ahli waris yang dalam keadaan memerlukan tetapi terhalang daripada mendapat bahagian pusaka, perlu ditentukan mengikut Maqasid Syariyyah.

[40] Pelaksanaan wasiat Wajibah di negeri ini bukanlah bersifat mutlak yang mana berasaskan kepada hukum asal sebagaimana dinyatakan di dalam al-Quran. Pada asalnya pelaksanaan Wasiat Wajibah ini adalah tidak wajib dan hanya dikuatkuasakan berasaskan kepada Siyasa Syariyyah iaitu tanggungjawab pemerintah menjaga masalah rakyatnya dan di dalam konteks kes ini kepada “*cucu*” yang kematian ayah atau ibunya sahaja. Mahkamah berkewajipan untuk memastikan bahawa setiap pihak yang membuat tuntutan Wasiat Wajibah ini memenuhi kelayakan dan syarat-syarat sebagaimana yang ditetapkan oleh undang-undang dan syarat asal sebagaimana diharuskan wasiat wajibah tersebut.

[41] Pandangan ini telah dinyatakan oleh Dr. Mohd Zamro Muda di halaman 16:

“Walaupun bagaimanapun, segala pertikaian berhubung dengan syarat-syarat untuk melayakkan seseorang itu diklasifikasikan sebagai ashab wasiat wajibah hendaklah dibawa ke Mahkamah bagi menentukan kedudukan cucu-cucu tersebut seterusnya memutuskan adakah mereka berhak mendapat wasiat wajibah atau sebaliknya. Selain itu, adalah perlu bagi ahli perundangan menjelaskan permasalahan di atas bagi merungkai segala kekusutan dan menangani pertikaian yang dikhuatiri akan berlaku.” [rujuk Shalabi, Muhammad Mustafa. 1976. Ahkam al-mawarith bayn al-fiqh wa al-qanun. al-Iskandariyyah: al-Maktabah al-Misr al-Hadithath, halaman 384].

- [42] Berkaitan hujahan Plaintiff bahawa Mahkamah perlu mengambilkira pendekatan tafsiran secara rukun keemasan pula, Mahkamah dapati bahawa sekiranya Mahkamah menggunakan prinsip tersebut dengan tujuan untuk mengelakkan kemunasabahan sekalipun ianya hendaklah bersandarkan kepada alasan atau illah dan dalil yang benar sebagaimana kehendak hukum syarak. Jika tidak ianya akan menyebabkan kemudharatan kepada pihak yang lain ahli waris fardhu yang berhak terhadap pusaka tersebut. Di dalam keadaan ini, adalah tidak munasabah bahawa Plaintiff perlu dimasukkan ke dalam tafsiran "*kanak-kanak*" atau tafsiran tersebut diperluaskan kepada lafaz umum "*cucu*" semata-mata kerana Plaintiff dan secara tidak langsung akan memudharatkan waris-waris lain yang berhak terhadap harta pusaka datuk Plaintiff sedangkan Plaintiff bukanlah orang berhak ke atasnya. Apatah lagi Plaintiff bukan orang yang dibenarkan membuat tuntutan ini dan benar-benar berhajat kepada Wasiat Wajibah ini.
- [43] Mahkamah bersetuju bahawa seseorang cucu yang melebihi had umur kanak-kanak tidak semestinya sudah kaya dan tidak berhajat kepada harta pusaka dan begitu juga dengan anggapan bahawa seseorang kanak-kanak tidak semestinya miskin dan berhajat kepada harta pusaka. Mahkamah juga bersetuju bahawa terdapat juga kanak-kanak yang sudahpun kaya dan tidak berhajat kepada harta pusaka kerana telah ditinggalkan harta yang banyak oleh bapanya. Namun walaupun seseorang cucu yang melepasi had umur kanak-kanak itu miskin tetapi mereka ini boleh bekerja dan mencari rezeki dan kekayaan sendiri dengan usaha sendiri tanpa perlu bergantung kepada orang lain kecuali sekiranya terbukti cucu tersebut seorang yang tidak berkeupayaan disebabkan kecacatan atau alasan yang sah dari hukum syarak.
- [44] Manakala bagi cucu yang bergelar kanak-kanak tetapi mempunyai kekayaan walaupun tidak mampu bekerja, kanak-kanak tersebut juga tidak termasuk di dalam tafsiran subseksyen (2) dan subseksyen (3) kerana tidak memenuhi '*illah*' wasiat wajibah tersebut. Mahkamah berpendapat bahawa peruntukan tentang wasiat wajibah adalah peruntukan bagi menjaga hak cucu yang kematian bapa sebelum datuk mereka yang berhajat dan memerlukan kepada harta pusaka untuk meneruskan kehidupan di dalam keadaan dirinya sendiri tidak mampu mencari rezeki dengan usahanya sendiri disebabkan keadaannya yang masih kanak-kanak.
- [45] Mahkamah juga berpandangan di dalam menentukan samada seseorang itu berhak kepada wasiat wajibah tidak kira samada dengan menggunakan perkataan "*cucu*" ataupun "*kanak-kanak*" adalah merujuk kepada

kelayakan penerima tersebut samada memerlukan atau sebaliknya. Sesuatu peruntukan undang-undang yang baik hendaklah digubal secara umum bagi melindungi hak golongan yang berhak secara umum walaubagaimanapun dalam konteks hukum syarak hanya orang yang benar-benar berhak sahaja yang boleh mendapat hak tersebut berdasarkan kehendak sesuatu hukum tersebut dan ianya tidak dipanggil kes-kes terpencil bahkan hak-hak bagi golongan tertentu sahaja.

[46] Mahkamah bersetuju bahawa kaedah untuk mengistihbat sesuatu hukum iadalah berdasarkan *'illah* dan *'illah* sesuatu hukum itu mesti konsisten dan tidak berubah-ubah umpamanya contoh yang diberikan oleh Plaintiff berkaitan keharusan menqasarkan solat adalah sebab musafir dalam jarak tertentu dan bukan kerana letih. Namun contoh yang digunakan oleh Plaintiff tersebut tidak boleh disamakan dengan isu penguatkuasaan Wasiat Wajibah kerana keharusan jamak qasar adalah mutlak dan adalah hukum asal yang turun melalui al-Quran sedangkan Wasiat Wajibah adalah hukum yang mendatang yang dikuatkuasakan melalui undang-undang berteraskan *Siyasah Syariyyah* atas *'illah maslahah* kepada golongan tertentu berbanding hukum asalnya adalah harus sahaja.

[47] Di dalam keadaan ini, pengambilan pengertian makna sampingan atau rukun keemasan ini hendaklah bersandarkan kepada dalil dan niat pengucapnya dan dalam konteks kes ini adalah tertakluk kepada niat penggubal. Ini bersesuaian dengan kaedah-kaedah fiqh berikut:

الاصل في الالفاظ الحقيقية عند الاطلاق وقد يسرف (sic) الالمجاز بالنية

“Asal pada lafaz ialah hakikat ketika dalam bentuk mutlak dan kadangkala ia bertukar kepada pengertian majaz dengan sebab niat...”

الاصل في الالفاظ الحقيقية عند الاطلاق فلا تحمل علع (sic) الملمجاز الالمبداليل

“Asal pada ucapan ialah hakikat ketika keadaan mutlak dan ia tidak boleh dibawa kepada pengertian majaz melainkan dengan dalil.” [Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul Latif Muda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam, halaman 129]

[48] Walaupun Wasiat Wajibah ini telah dikuatkuasakan melalui peruntukkan undang-undang yang mana kuatkuasanya adalah bersandarkan kepada

illah tertentu sebagaimana yang dijelaskan namun ianya tidak boleh dibaca secara mutlak seolah-olah ianya menjadi hak mutlak kepada semua orang yang bergelar “**cucu**” yang kematian bapa atau ibu. Ini kerana “**cucu**” tersebut perlu memenuhi syarat yang telah ditetapkan. Ini bersesuaian dengan kaedah-kaedah fiqh berikut:

الضرورات تقدر بقدرها

“Keadaan darurat ditentukan mengikut kadarnya...”

ما أبيح للضرورة يقدر بقدرها

“Apa yang dibolehkan kerana kemudharatan itu diukur menurut kadar kemudharatan...”

ما احل للضرورة او حاجة يقدر بقدرها ويزول بزوالها

“Apa yang dihalaikan sebab darurat atau hajat diukur menurut kadarnya dan hilangnya dengan lenyap darurat...”

الحكم المقرر بالضرورة يقدر بقدرها

“Hukum yang ditetapkan sebab darurat diukur mengikut kadarnya...” [Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul LatifMuda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam, halaman 160]

[49] Keadaan ini hendaklah kekal dan dikekalkan sehingga ada undang-undang lain yang dikuatkuasakan pada masa akan datang berkaitan perkara ini di mana semua cucu tidak kira umur dan tanpa syarat boleh membuat tuntutan Wasiat Wajibah. Inilah yang dikatakan oleh pengarang buku Mempelajari Undang-Undang di atas berkaitan rukun *Elak Kemudharatan* dan juga mengelak daripada *elemen Ketidakmunasabahan*. Ini juga bersesuaian dengan kaedah-kaedah fiqh yang berbunyi:

ما ثبت بزمان يحكم ببقائه ما لم يقم الدليل على خلافه

“Apa yang ditetapkan berdasarkan masa atau semasa dihukum dengan kekalnya begitu selagi tiada dalil menyalahinya...”

الأحكام المترتبة على العوائد وتغير عند تغيرها

“Hukum yang disusun atas dasar kepentingan dan keperluan mengikut keperluan itu dan ia berubah apabila berubahnya keperluan...” [Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul Latif Muda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam, halaman 129 dan 237]

- [50] Walaupun undang-undang telah mengharuskan pelaksanaan Wasiat Wajibah, namun itu bukanlah bermakna pelaksanaannya boleh dilaksanakan secara membuta tuli dan sembrono tanpa melihat kepada tujuan dan matlamat asal keharusannya dari sudut hokum syarak. Jika keharusan itu tidak dinyatakan secara jelas di dalam nas yang qat’ie dan dilaksanakan berdasarkan pandangan manusia dengan *illah* tertentu maka ianya hanya boleh dilaksanakan hanya kepada sesiapa yang memenuhi syarat tersebut sahaja dan hukum itu tidak mengharuskan kita mengambil hak orang lain dan tanpa sebarang sebab yang sah sebagaimana kaedah fiqh yang menyatakan:

الاضطرار لا يبطل حق الغير

“Keadaan terdesak tidak membatalkan hak orang lain...”

الحاجة لا تحقق لاحد أن يأخذ (sic) مال غيره

“Hajat dan keperluan itu tidak memberi hak bagi seseorang mengambil harta orang lain...”

الحكم يدور مع علته

“Hukum itu berkisar bersama illahnya. ..” [Perbahasan Kaedah-Kaedah Fiqh, Ustaz Abdul Latif Muda, Ustazah Rosmawati Ali @ Mat Zin, Cetakan Pertama 2000, Pustaka Salam, halaman 167 dan 170]

- [51] Oleh yang demikian, Mahkamah bersetuju dengan hujahan Defendan yang menyatakan bahawa Plaintif dan adik-beradiknya yang kesemuanya telah melebihi umur 18 tahun adalah *tidak termasuk* di dalam peruntukan tersebut dan secara langsungnya mereka adalah tidak layak untuk menuntut bahagian daripada harta peninggalan Si Mati melalui seksyen 27 tersebut dengan alasan berikut-

51.1 Konsep *Siyasah Syar'iyah* di mana sesuatu pendapat atau ijtihad itu tidaklah terkuatkuasa ke atas rakyat kecuali setelah diangkat sebagai undang-undang oleh pemerintah. Maka, apa-apa jua pendapat tentang wasiat wajibah, ianya tidak terkuatkuasa ke atas rakyat kecuali setelah diangkat sebagai undang-undang oleh pemerintah, di dalam keadaan ini, yang tertulis dan diperuntukkan di dalam Enakmen Wasiat tersebut.

51.2 Ini adalah bersandarkan kepada pandangan Defendan merujuk Dato' Abdul Monir bin Yacob di dalam bukunya "*Siyasah Syariyyah Dalam Pentadbiran dan Perundangan*", halaman 3 telah jelas menerangkan berkaitan konsep wasiat wajibah sebagaimana berikut:

"Menurut Ibn al-Qayyim, Siyasah Syariyyah tidak semestinya bermaksud menepati zahir undang-undang syariah. Menurutnya, apa jua langkah yang membawa manusia hampir kepada kebaikan (solah) dan menjauhkan dari kerosakan (fasad) adalah melaksanakan siyasah walaupun tidak ada hadis atau ayat mengenainya. Barangsiapa menyatakan itu bukan siyasah syariyyah apabila syariah diam mengenainya adalah suatu kesilapan dan salah faham terhadap sahabah."

Halaman 7 menyatakan:

"Menurut Imam Syafie, tiada siyasah melainkan ianya bersesuaian dengan syarak. Yang dimaksudkan dengan melainkan yang bersesuaian dengan syarak iaitu tidak bercanggah dengan apa yang disebutkan atau ditegaskan oleh syarak maka ianya benar (sah) tetapi jika dimaksudkan: tiada siyasah melainkan apa yang disebutkan oleh syarak maka ianya adalah salah (Ibn al-Qayyim, h.14)"

51.3 Ini juga bertepatan dengan pandangan Dr. Ahmad Farraj Hussaini di dalam kitab "*Ahkam al-Wasoya wa al-Waqf fi al-Syariah al-Islamiyyah*", halaman 247 yang menyatakan bahawa wasiat wajibah adalah wajib ke atas mereka yang mempunyai harta untuk mewasiatkan kepada kerabatnya yang jika tidak diwasiatkan kepada mereka maka mereka akan terzalimi. Berdasarkan autoriti-autoriti di atas, matlamat utama penggubalan wasiat wajibah adalah untuk melindungi kemaslahatan penerimanya, dalam hal ini adalah anak-anak yatim yang telah kehilangan ibu bapa dan kematian datuk dan nenek agar mereka tidak menghadapi kesulitan hidup sendirian dan tidak dizalimi dan ianya amat jelas.

Isu Ketiga: Pemakaian dan Penentuan Teks Sahih

[52] Plaintiff dan Defendan menghujahkan bahawa Seksyen 6 Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 (Pindaan 1971) (“Akta 32”) menyatakan:

“Teks bagi:

Segala Rang Undang-Undang yang akan dikemukakan atau pindaan-pindaan kepadanya yang akan dicadangkan dalam Parlimen atau mana-mana Dewan Negeri;

Segala Akta Parlimen dan segala perundangan kecil yang dikeluarkan oleh Kerajaan Persekutuan;

Segala Enakmen dan perundangan kecil yang dikeluarkan oleh mana-mana Kerajaan Negeri; dan

Segala Ordinan yang diisytiharkan oleh Yang di-Pertuan Agong;

hendaklah dalam bahasa kebangsaan dan dalam bahasa Inggeris, dan teks dalam bahasa kebangsaan itulah sah melainkan jika Yang di-Pertuan Agong menetapkan sebaliknya sama ada secara am atau bagi mana-mana undang-undang atau jenis undang-undang tertentu.”

[53] Plaintiff berpendapat bahawa subseksyen 27 (2) dan (3) EWOIS di dalam teks Bahasa Melayu ini jelas berlaku percanggahan dengan teks Bahasa Inggeris kerana maksud *‘kanak-kanak’* tidak mungkin akan diterjemah dengan perkataan *‘grandchildren’* sedangkan seksyen 3 Akta Tafsiran memberikan tafsiran *‘minor’* sebagai *‘a person who has not attained the age of majority’*. Perkataan *‘infant’* juga diberikan takrifan yang sama dengan maksud *‘minor’*. Sehubungan dengan Mahkamah tiada pilihan kecuali merujuk kepada teks Bahasa Inggeris yang memberikan tafsiran dan makna yang lebih konsisten dengan Hukum Syarak dan niat penggubal. Ini adalah bersandarkan kepada subseksyen tersebut di atas subseksyen 2 (2) EWOIS yang jelas menyatakan:

“Semua perkataan dan ungkapan yang digunakan dalam Enakmen ini dan yang tidak ditakrifkan dalamnya tetapi ditakrifkan dalam Akta Tafsiran 1948 dan 1967 hendaklah mempunyai erti yang diberikan kepadanya masing-masing oleh Akta itu setakat yang ertinya sedemikian tidak bercanggah dengan Hukum Syarak.”

- [54] Seksyen 2 (2) EWOIS ini jelas menunjukkan aplikasi Akta Tafsiran 1948 dan 1967 jika apa-apa pengertian tidak diberikan di dalam EWOIS itu sendiri. Seksyen 117 Akta Tafsiran menyatakan:

“In case of any conflict or discrepancy between the English text of a written law and any translation thereof, the English text shall prevail.”

[Jika berlaku konflik atau percanggahan antara teks Bahasa Inggeris sesuatu undang-undang bertulis dan penterjemahannya, maka teks Bahasa Inggeris akan dianggap terpakai”].

- [55] Plaintiff juga bersandarkan kepada pandangan YB Penasihat Undang-Undang Negeri Selangor, yang menyatakan:

“Kamar berpandangan bahawa peruntukan seksyen 27 (2) hendaklah dibaca bersama dengan peruntukan seksyen 27 (1) Enakmen Wasiat Negeri Selangor 1999. Subseksyen 27 (2) menyebut “kanak-kanak yang disebut dalam subseksyen 1” adalah merujuk kepada cucu sebagaimana peruntukan seksyen 27(1) Enakmen Wasiat Negeri Selangor 1999.

Kamar berpandangan tafsiran di atas adalah selari dengan terjemahan enakmen ini dalam bahasa Inggeris yang menggunakan perkataan ‘grandchildren’ dan juga selari dengan fatwa yang telah dikeluarkan oleh Jawatankuasa Fatwa Negeri Selangor yang telah diwartakan pada 6/1/2011 berkaitan dengan Hukum Perlaksanaan Wasiat Wajibah. Oleh yang demikian, kanak-kanak yang disebut dalam subseksyen 27(2) tanpa mengira umur adalah berhak mendapat wasiat wajibah.

- [56] Defendan berpandangan jika Mahkamah merujuk kepada versi bahasa Inggeris dalam mentafsir maksud sebenar ayat atau kalimah yang digubal di dalam versi bahasa melayu, maka ianya adalah satu pentafsiran yang salah dan tidak mematuhi undang-undang yang tersedia ada. Walaupun versi Bahasa Inggeris enakmen wasiat Negeri Selangor menyebut “kanak-kanak” sebagai “grandchildren” dan bukan “children”, akan tetapi, kami menegaskan bahawa, pada mana-mana masa atau waktu di mana versi bahasa Melayu dan bahasa Inggeris bercanggah, versi bahasa melayu akan sentiasa diguna pakai merujuk kepada Seksyen 6 Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67, dan menghujahkan juga definisi bahasa kebangsaan adalah seperti yang diperuntukkan di dalam Perlembagaan Persekutuan, Perkara 152 (1):

“Perkara 152. Bahasa Kebangsaan.

1) Bahasa kebangsaan ialah Bahasa Melayu”

- [57] Mahkamah berpandangan teks sah bagi enakmen ini adalah teks di dalam Bahasa Melayu sebagaimana ditetapkan di atas dan keadaan itu hendaklah dikekalkan sebegitu tanpa perlu diperbahaskan lagi. Mahkamah bersetuju bahawa teks Bahasa Inggeris hendaklah dirujuk dengan tujuan untuk memahami maksud sebenar niat penggubal di dalam menggubal sesuatu peruntukan undang-undang dan ia hendaklah dirujuk **hanya** apabila timbul masalah di dalam menentukan hasrat sebenar sesuatu perkataan dan peruntukan tersebut. Dalam kes ini, walaupun perkataan di dalam teks Bahasa Malaysia berbeza dengan perkataan terjemahan yang digunakan di dalam teks Bahasa Inggeris namun ianya bukanlah suatu percanggahan yang menyebabkan salah-satu perkataan tersebut telah salah dari sudut tujuan penggunaannya sebagaimana telah dijelaskan dengan panjang lebar di dalam perenggan di atas.
- [58] Mahkamah dapati bahawa percanggahan kedua-duanya boleh difahami dari sudut tujuan penggubalannya dan dasar hukum yang diterima oleh penggubal di dalam menguatkuasakannya dan sebenarnya kedua-dua menepati dasar itu dengan teks Bahasa Melayu memberi ruang lingkup yang agak sempit iaitu hanya kanak-kanak yang merupakan cucu si mati sahaja berhak terhadap wasiat wajibah tersebut. Manakala jika teks Bahasa Inggeris pula perkataan umum “*cucu*” boleh ditafsirkan sebagai semua orang yang bergelar cucu dan juga boleh ditafsirkan sebagai “cucu” tersebut merujuk kembali kepada “*kanak-kanak*” di dalam teks sah tersebut. Ironinya, walaupun apapun peruntukan tersebut penentuan seseorang itu berhak terhadap wasiat wajibah tersebut namun ia masih lagi tertakluk kepada syarat lain sebagaimana ditetapkan oleh hukum syarak samada bagi seorang kanak-kanak ataupun seorang cucu.
- [59] Jika dilihat dari sudut *illah* hukum kepada penguatkuasaan wasiat wajibah tersebut, penggunaan perkataan “*kanak-kanak*” atau “*grandchildren*” adalah sama iaitu ia bukanlah secara mutlak akan memperolehi wasiat wajibah tersebut kecuali cucu tersebut di dalam keadaan masih kecil, merupakan anak yatim piatu, kedua-dua ibu bapa atau salah seorangnya telah meninggal dunia terlebih dahulu daripada datuknya, cucu tersebut terdinding daripada menerima pusaka datuknya dan tidak meninggalkan sebarang harta untuk cucu ini meneruskan kehidupan sebagaimana keterangan, hujah dan dalil pengharusan Wasiat Wajibah oleh Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan.

[60] Asal sesuatu Wasiat adalah harus sahaja dan mewajibkan Wasiat Wajibah adalah berasaskan tanggungjawab *Siyasah Syariyyah* pemerintah bertunjangan kebajikan cucu yang memerlukan dan keadaan dan illah ini hendaklah dikekalkan sehinga diubah. Justeru itu, apabila berlaku pertembungan diantara ketetapan hukum dan ketetapan adat atau manusia maka ketetapan berdasarkan hukum hendaklah didahulukan berdasarkan kaedah fiqh berikut:

ما ثبت بالشرع مقدم على ما ثبت بالشرط

“Apa yang kukuh dengan syarak didahulukan atas apa yang kukuh dengan syarat”. [Kaedah Hukum Islam Mazhab Shafi’i, Haji Mardhiya Mukhtar, Cetakan Pertama 1999, Penerbitan Darul Iman, halaman 325]

[61] Dan keadaan ini juga bersesuaian dengan Seksyen 28 Enakmen Wasiat Orang Islam Selangor 1999 telah memperuntukkan:

1) Mana-mana peruntukan atau tafsiran peruntukan di bawah Enakmen ini yang berlawanan dengan Hukum Syarak hendaklah terbatal setakat yang berlawanan itu.

2) Jika terdapat apa-apa kekosongan atau jika apa-apa perkara yang diperuntukkan dengan nyata dalam Enakmen ini, Mahkamah hendaklah menggunakan Hukum Syarak.

[62] Kesimpulannya, membuat andaian bahawa wujudnya kesilapan gubalan semasa menggubal peruntukan Seksyen 27 tersebut dengan adanya perkataan “*kanak-kanak*” dengan sebab perbezaan peruntukan undang-undang di antara negeri-negeri tersebut adalah sesuatu tindakan yang berisiko untuk diterima dan digunapakai. Apatah lagi untuk menyandarkan andaian tersebut dengan pandangan akademik sebagaimana dinyatakan oleh Wan Arfah Wan Hamzah dalam artikelnya ‘*Bahasa Malaysia dalam Bidang Undang-Undang: Pencapaian dan Cabaran*’ hlm 227, yang mana kebenarannya hanya mungkin terhad setakat semasa penulisan tersebut dikeluarkan sahaja dan menimbulkan juga andaian bahawa keadaan tersebut berkemungkinan telah berubah.

[63] Anggapan hanya boleh disimpulkan dengan asas yang kukuh sahaja dan ianya tidak dibuktikan di dalam kes ini kerana jika Plaintif menyatakan bahawa perkataan “*kanak-kanak*” itu sebagai satu kesilapan penggubalan maka boleh jadi juga dan juga berkemungkinan sebenarnya perkataan

“*grandchildren*” itu sendiri merupakan satu kesilapan penggubalan kerana adalah menjadi budibicara pemerintah untuk mengambil hukum yang harus untuk dilaksanakan kerana kebajikan cucu yang bertaraf kana-kanak adalah lebih perlu dijaga daripada semua golongan cucu tanpa mengira had umur sebagaimana pandangan Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan. Apatah lagi sejak enakmen wasiat ini digubal pada tahun 1999 dan dikuatkuasakan pada 01 Julai 2004, tidak pernah ditimbulkan isu ini dan sekiranya ada sudah tentu, ianya akan diperbetulkan oleh pihak berkuasa yang berkaitan.

Keputusan

SETELAH MAHKAMAH meneliti Saman dan Pernyataan Tuntutan, DAN SETELAH mendengar Hujahan Lisan Plaintif dan Defendan SERTA Hujahan Bertulis Pihak-Pihak MAKA Mahkamah berpuashati dan memerintahkan seperti berikut:

1. Mahkamah memerintahkan Saman dan Pernyataan Tuntutan Plaintif ditolak dan dibatalkan.

